

Sosiale evalueringsevner i spedbarnsalder

En kontekstualisering og kritisk lesning av Hamlin & Wynn (2011)

Kandidatnummer: 10082

Bacheloroppgave i psykologi, PSY2900

16.05. 2022, NTNU Trondheim

Veileder: Berit Overå Johannesen

Forord

Studentene har i denne bacheloroppgaven tatt del i et pågående forskningsprosjekt. Studentene har aktivt bidratt i piloteringsstadiet ved å hjelpe til med scenebygging, diskusjon, testing og samling av relevant litteratur sammen med ansatte i prosjektet. Innledningsvis introduserte hovedveileder studentene til prosjektets hovedmål. Studentene fikk videre tilgang til litteratur relatert til prosjektet fra veileder. Gruppen hadde ukentlige samlinger og tett oppfølging av veileder og læringsassistent gjennom semesteret i skriveprosessen. Studentene ble også oppfordret til å jobbe sammen gjennom semesteret.

Studentene har gjort følgende:

- Funnet og satt seg inn i relevant litteratur.
- Gjennom veiledning formulert egen problemstilling. Studentene har hatt mulighet til å utforske flere ulike innfallsvinkler relatert til valgt problemstilling.
- Laget egne tabeller gjennom systematisk litteratursøk. Dette var valgfritt, og avhengig av om det var passende for problemstillingen.
- Tolket og vurdert resultatene fra deres egne litteratursøk individuelt.

Ved dette som basis, har studentene selv gjennomført individuelle litteraturanalyser i stil med en journal artikkel. Studentene har blitt oppfordret til å hjelpe og jobbe med hverandre, men sluttproduktet må være deres eget. Rapporten kan enten være på Norsk eller Engelsk.

Veileder: Berit Johannessen
16.05.22

L.A: Alexander Sævid Ree
16.05.22

NTNU

Kunnskap
for en bedre
verden

Abstrakt

Hamlin & Wynn (2011) har presentert spedbarn i alderen 3, 5, og 9 måneder for et «moralsk dukketeater» som utspiller både antisosiale- og prososiale interaksjoner. Med utgangspunkt i resultatene fra et valg-paradigme dras konklusjonen at spedbarn foretrekker prososiale over antisosiale, samt at denne preferansen innkapsles i handlingens sosiale natur (Hamlin & Wynn, 2011). Denne konklusjonen støtter tidligere antakelser om prososiale preferanser (Kuhlmeier et al., 2003; Hamlin et al., 2007). Resultatene fra Hamlin & Wynn (2011) er forsøkt replikert både med hell (Scola et al., 2015; Hamlin et al., 2011) og uten hell (Nighbor et al., 2017; Salvadori et al., 2015). Hamlin & Wynn (2011) har dannet grobunn for en mengde av videre empirisk testing, er det er derfor høyst relevant å vurdere innholdet til den originale studien. Dette gjøres gjennom oppgavens problemstilling, «I sammenheng av eksperimentell forskning om spedbarns sosiale evaluering; hvordan kan vi forstå Hamlin & Wynns (2011) teoretiske og empiriske bidrag?».

En kontekstualisering og kritisk lesning av Hamlin & Wynn (2011)

Aktualisering

Studiet av sosiale-evalueringsevner i tidlig spedbarnsalder har tatt en tydelig plass i utviklingspsykologien det siste tiåret. I dagens utviklingspsykologi er det en allmenn oppfatning at spedbarn har en tidlig interesse for menneskene rundt dem (Holvoet et al., 2015). Evolusjonært sett har evnen til sosial evaluering vært sentral (Tomasello, 2019). Det å kunne foreta en sosial evaluering av andre mennesker som «gode» og «onde» er essensielt for effektiv navigering i den sosiale verden. Et sentralt spørsmål er når evnen til sosial evaluering utvikler seg. Gjør vi sosiale evalueringer på bakgrunn av et medfødt «moralsk kompass» eller er denne vurderingen et uttrykk for eksplisitt tilegning av sosiale normer over tid? Tradisjonelt i utviklingspsykologien knyttes sosiale evalueringer til moralutvikling i kombinasjon med kognitiv utvikling (Piaget, 1948), og i dag har mesteparten av utviklingsforskningen innen moralitet lagt sitt fokus på barn og tenåringer (Wynn & Bloom, 2014; Lucca et al, 2019). Sosial kognisjon knyttes også til menneskets unike evne til å dele psykologiske tilstander, og til små barns iboende godhet og prososiale tendenser (Tomasello, 2019; Warneken & Tomasello, 2009). Dette utforskes innen en eksperimentell tradisjon. I 2007 publiserte Hamlin et. al. en eksperimentell studie som vekket oppmerksomhet fordi den hevdet at spedbarn allerede ved seks måneders alder utviser en preferanse for individer som utviser prososial atferd (Hamlin et al., 2007). Denne påvisningen av svært tidlig sosial evaluering utfordrer tidligere forskning, både teoretisk og empirisk, og har bidratt til en rekke nye studier som tematiserer spedbarns evne til å evaluere sosiomoralsk valsens (Holvoet et al., 2016). Studien bidro også til å utvide metoderepertoaret for å fange opp spedbarns preferanser ved å innføre manuelle valg. Hamlin og kolleger har også selv fulgt opp studien fra 2007 (Hamlin & Wynn, 2011; Hamlin et al., 2011). Det sosiale samspillet er gjennomsyrende for vår tilværelse, og i så måte er forskning på temaet sosial-evaluering uomtvistelig relevant.

Formålet med denne oppgaven er å gi et innblikk i den forskningstradisjonen som vokste frem i kjølvannet av Hamlin et al. sin studie fra 2007, og en oversikt over den empirien om spedbarns sosiale evalueringsevner som er generert innen denne tradisjonen. Jeg vil også vurdere aspekter ved metoden benyttet for å undersøke de tidlige evalueringsevnene. Dette vil gjøres ved å anlegge et hovedfokus på Hamlin & Wynn sin studie fra 2011 som omhandler spedbarns preferanse for prososiale over antisosiale individer. I lys av denne

kontekstualiseringen vil jeg drøfte studiens mulige teoretiske og empiriske bidrag, og mulige metodiske begrensninger.

Begrepsavklaring og Forskningskontekst

Å evaluere andre individer som gode og onde kan forstås som en komponent av vårt moralske system (Scarf et al., 2012), og følgende vil en definering av moralitet være hensiktsmessig. Det er ingen konsensus i litteraturen når det gjelder å definere *menneskelig moralitet*. Tomasello er en viktig bidragsyter i forskningen på spedbarns sosiale evalueringsevner og han har definert menneskelig moralitet som «en spesiell form for samarbeid» (Tomasello, 2018, s. 661). Tomasello (2018) sin tilnærming bygger på et evolusjonsperspektiv der han forklarer moralitet gjennom en form for samarbeidskultur. I grove trekk underbygger han dette gjennom to overganger i fylogenesen der det har vært en endring i menneskelig samarbeid. I første overgang dannes det en delt oppmerksomhet og bevissthet om samarbeidsroller som skiller mennesker fra våre nærmeste primater (Tomasello, 2019). For å kunne konkurrere mot andre grupper har vi videre vært avhengig av tett samarbeid med egen gruppe, og i takt med populasjonsveksten ble det nødvendig å samarbeide på tvers av gruppene innad i den større «kulturen» (Tomasello, 2018). Det å stå uten en gruppe kunne gi fatale konsekvenser. Etter hvert som gruppens utfordringer ble større og mer omfattende, ble også samarbeidssystemene nødt til å utvikle seg i samme takter. Den menneskelige moraliteten vi kjenner i dag ser altså ut til å stamme fra et tidlig samarbeidssystem som har utviklet seg i takt med evolusjonen, derav moralitet som «en spesiell form for samarbeid». Moraliteten har sitt utspring i de psykologiske prosessene som dette samarbeidet igangsetter når mennesker har ulike roller og oppgaver knyttet til fellesskapelige mål og midler (Tomasello, 2018). I dag har som nevnt mesteparten av utviklingsforskningen innen moralitet lagt sitt fokus på barn og tenåringer (Wynn & Bloom, 2014; Lucca et al, 2019). Hamlin & Wynn (2011) har imidlertid uttalt viktigheten av å ikke ignorere spedbarns bidrag til dette feltet.

Prosocial atferd kan defineres som enhver handling som har som mål å begunstige en annen person (Keenan et al., 2016, s. 319). Det er et begrep som favner et spekter av atferder, med ulike motiver og hensikter. Prosocial atferd trenger altså til forskjell fra altruistisk atferd ikke å være uselvisk, men kun en handling som er til fordel for andre. Dette vil si at enhver handling som er altruistisk vil være prososial, men ikke all prososial atferd klassifiseres som altruistisk. Andre distinkte eksempler på prososial atferd er blant annet instrumentell hjelpeatferd i spedbarnsalder der spedbarnet handler altruistisk på vegne av andre for å hjelpe

dem i å oppnå et persipert mål (Warneken & Tomasello, 2009). I tillegg til instrumentell hjelpeatferd supplerer Warneken & Tomasello (2009) med det å trøste, det å bidra med informasjon som noen trenger, og det å dele (sharing), som typer av prososial atferd. Prososial atferd er altså et vidt begrep som omfatter flere typer av handlinger som retter seg mot å hjelpe andre. I tradisjonen etter Hamlin et al. (2007) undersøkes barns preferanse for prososial atferd hos andre. Det overordnede funnet er at spedbarn foretrekker de som handler prososialt heller enn antisosialt overfor en tredjepart, og at denne preferansen grunner i handlingens sosiale natur (Hamlin & Wynn, 2011).

For å kunne forstå feltet for forskning på spedbarns sosiale evalueringsevner er det nyttig med en grov oversikt over *hvordan* dette er studert. Når det gjelder prososial atferd hos spedbarn er dette studert eksperimentelt gjennom å sette barnet i en situasjon der de får mulighet til å handle prososialt (Warneken & Tomasello, 2009). Dette kan eksempelvis være å gi barnet mulighet for å utvise hjelpeatferd. Barnet får på denne måten anledning til å handle og dermed uttrykke sin forståelse av situasjonen. Forskningen med sitt utspring i Hamlin et al. (2007) klassifiseres gjerne som preferansestudier der en tester spedbarns preferanse for visse karakterer over andre (Holvoet et al., 2016). Dette gjøres gjennom å presentere spedbarn for ulike scenarioer der de er vitne til både prososial og antisosial atferd overfor en nøytral tredjepart som gjerne forsøker å nå et mål. Hva disse karakterene kalles er noe varierende på tvers av studier, og for å unngå forvirring vil oppgaven forholde seg til begrepene prososial karakter, antisosial karakter og protagonist (karakteren som forsøker å nå målet). Etter å ha sett scenarioer med både prososial og antisosial atferd hos ulike karakterer blir spedbarna oppmuntret til å velge mellom de ulike karakterene, det som kalles et valg-paradigme. Dette valget har blitt tolket som spedbarnets preferanse- de foretrekker den karakteren de velger. Spedbarn har ikke muligheten til å uttrykke sine preferanser verbalt, og dette er derfor typisk målt gjennom blikkfang og «strekke-atferd» der spedbarnet strekker seg etter en av karakterene. Strekkeatferden kalles et manuelt valg og ble innført som metode av Hamlin et al. (2007).

Brudd på forventnings-paradigme (violation of expectation paradigm) er også benyttet for å demonstrere overraskelse hos spedbarn, der de ser lenger på overraskende hendelser (Hamlin et al., 2007). Klassisk bruk av brudd på forventnings-paradigme er å presentere spedbarn for geometriske figurer som gjemmer seg bak hverandre, der spedbarnet vil her se lenger på scenarioene hvor en større figur blir helt borte bak en mindre figur (overraskende) (Wang et al., 2004). Et slikt paradigme kan også benyttes ved sosiale scenarioer der hypotesen

vil være at spedbarnet ser lenger på den sosiale hendelsen som strider med de sosiale forventningene. Slik kan spedbarns sosiale evalueringsevner demonstreres gjennom at de vurderer distinkte sosiale scenarier som overaskende. Det er altså ulike former for moralske «dukketeater» spedbarna blir presentert for, og dette teateret kan komme i flere ulike former og demonstrere flere ulike typer av sosiale vurderinger.

Oppgavens struktur og avgrensning

Det har rådet stor oppmerksomhet rundt forskningen til Hamlin & Wynn, og deres funn er forsøkt replikert av flere forskere (Hamlin et al. 2011; Scola et al. 2015; Nighbor, 2014; Salvadori et al. 2015; Scarf et al. 2012). Studien til Hamlin & Wynn fra 2011, der de replikerte og utvidet sine egne funn fra 2007, har dannet grobunn for en mengde av videre empirisk testing. Studien fra 2011 vil være hovedfokus i denne oppgaven gjennom problemstillingen:

«I sammenheng av eksperimentell forskning om spedbarns sosiale evaluering; hvordan kan vi forstå Hamlin & Wynns (2011) teoretiske og empiriske bidrag?»

For å se nærmere på hvordan Hamlin & Wynn (2011) bidrar til forståelsen av spedbarns sosiale evalueringsevner, vil jeg starte med en å redegjøre for bakgrunnen for Hamlin & Wynn sine studier der de kombinerer «moralsk dukketeater» med et valgparadigme. Videre vil det gis en detaljert redegjørelse av Hamlin og Wynn (2011), replikeringer av denne studien, oppsummerende forskning og til slutt en redegjørelse av Warneken & Tomasello (2009) for å illustrere forskning med en annen innfallsvinkel til liknende tematikk. Videre gis en oversikt over funn gjennom to tabeller. Tabell 1 oppsummerer forskning som støtter spedbarns preferanse for prososial karakter, mens Tabell 2 viser til funn som ikke gir evidens for denne preferansen. Oppgavens problemstilling vil diskuteres gjennom tre underoverskrifter. Først vil Hamlin & Wynns (2011) teoretiske bidrag diskuteres, etterfulgt av en vurdering av hvordan funnet passer inn i det eksisterende feltet det empiriske bidraget. Når en skal vurdere hvilket bidrag en studie har, er det avgjørende å vurdere metoden studien har benyttet seg av. Siste del av diskusjonen vil derfor fokusere på metodologiske begrensninger og videre forskning. Avslutningsvis vil det gis en oppsummering av innholdet i oppgaven og et overordnet svar på problemstillingen.

Det empiriske feltet

Bakgrunnen for Hamlin & Wynn (2011)

De første funnene som engasjerte videre forskning på sosiomoralsk kognisjon hos spedbarn var resultatene fra studiene til Kuhlmeier et al. (2003) og Hamlin et al. (2007). Da Kuhlmeier et al. (2003) utarbeidet sine studier var flere forskere enige om at spedbarn forstår at andre menneskers atferd er målrettet (Csibra et al., 1999). Videre var det demonstrert at spedbarn har en forståelse for den underliggende positive og negative valensen av en handling (Premack & Premack, 1997). Kuhlmeier et al. (2003) bygget videre på slike funn og foreslo at spedbarn ikke bare anerkjenner målrettede handlinger, men forstår videre handlinger hos en aktør på bakgrunn av aktørens tidligere handlinger i en annen kontekst. Spedbarn på 5- og 12-måneder ble først presentert for en film der en protagonist forsøkte å komme seg opp en bakke og ble i dette forsøket enten hjulpet eller hindret av en prososial eller antisosial animert geometrisk figur (Kuhlmeier et al., 2003). I etterkant av dette fikk spedbarna se en ny film der de samme animerte geometriske figurene var i en ny kontekst og protagonisten enten tilnærmet seg den prososiale- eller antisosiale figuren. Det er nyttig å merke at Kuhlmeier et al. (2003) poengterer at dette ikke er et brudd på forventning-paradigme, da spedbarna blir presentert for en ny urelatert fysisk kontekst. På denne måten hevder Kuhlmeier et al. (2003) at det ikke foreligger noen forventning i den nye konteksten. Resultatene viste at spedbarna på 12-måneder så lenger på scenarioet der protagonisten nærmet seg den tidligere prososiale karakteren over scenarioet der protagonisten nærmet seg den antisosiale karakteren (Kuhlmeier et al., 2003). Det lengere blikkfanget blir tolket som en preferanse for førstnevnte scenario. Dette funnet var ikke signifikant hos spedbarna i 5-månedersalderen og er kompatibelt med tidligere studier som demonstrerer at spedbarn under 6 måneder har problemer med forståelse av målrettet atferd (Csibra et al., 1999).

Hamlin et al. (2007) bygget videre på Kuhlmeier et al. (2003) og tok i bruk både et valg-paradigme og et brudd-på-forventningsparadigme på spedbarn i alderen 6- og 12-måneder. Sosial evaluering ble mål gjennom både strekke-atferd og blikkfang. Spedbarna ble presentert for to karakterer som utviste prososial eller antisosial atferd overfor en protagonist, og ble deretter oppmuntret til å velge mellom den prososiale eller den antisosiale karakteren. Alle spedbarna inkludert i resultatene valgte den prososiale karakteren (Hamlin et al., 2007). I etterkant av dette ble spedbarna presentert for scenarioer der protagonisten enten tilnærmet seg den prososiale karakteren eller den antisosiale. Under denne betingelsen så spedbarna på 10 måneder lenger på scenarioet der protagonisten nærmet seg den antisosiale karakteren noe som indikerer at de er overasket over protagonistens atferd. Dette funnet var ikke signifikant hos spedbarna på 6 måneder som så like lenge på begge scenarioene (Hamlin et al., 2007).

Dette funnet er i god harmoni med funnet til Kuhlmeier et al. (2003) og kan tolkes som at evnen til sosial evaluering utvikles før evnen til å forstå andres sosiale evalueringer. Videre kontrollerte Hamlin et al. (2007) for at spedbarnets preferanser ikke var en preferanse for oppovergående bevegelser, men en faktisk et uttrykk for sosial evaluering av andres atferd. Dette gjorde de gjennom å gjøre protagonisten til en ikke-levende karakter og i så måte fjerne den sosiale interaksjonen. Resultatene støttet antakelsen om at spedbarn foretar en sosial evaluering gjennom at dette eksperimentet ikke viste til noen signifikant preferanse hos spedbarna (Hamlin et al., 2007). Spedbarnas valgmuligheter kan indikere en positiv evaluering av andre som hjelper en annen, en negativ evaluering av individer som hindrer andre eller begge disse evalueringene. For å teste dette utførte de et tredje eksperiment der spedbarna måtte velge mellom en nøytral aktør i tillegg til anti- og prososial. Her foretrakk spedbarna den prososiale karakteren over den nøytrale og den nøytrale over den antisosiale (Hamlin et al., 2007). Det ser altså ut til at det foregår både en positiv og negativ evaluering, og på denne måten foretrekker ikke bare spedbarn prososiale andre, de misliker også de som står i veien for andres måloppnåelse.

Hamlin & Wynn 2011, “Young infants prefer prosocial to antisocial others”

Hamlin & Wynn utførte i 2011 en replikering av studien til Hamlin et al. (2007) som beskrevet over. Studien hadde som mål å replikere funnet fra 2007, men også å undersøke preferansen på tvers av flere typer av sosiale situasjoner og mål (Hamlin & Wynn, 2011). Stimulien fra den originale studien er endret, deltakerne er yngre og de supplerer med to nye sosiale situasjoner. Det ble utført to eksperimenter. I deres første eksperiment ble 5 og 9 måneder gamle spedbarn presentert for et moralsk dukketeater der protagonistens mål var å få tak i en leke (rangle) i en gjennomsiktig boks. I den antisosiale betingelsen ble protagonisten hindret i sitt forsøk på dette, mens i den prososiale betingelsen fikk protagonisten hjelp. I deres andre eksperiment ble spedbarn på 3 og 5 måneder presentert for en protagonist som enten blir hjulpet av en prososial karakter i å få tilbake en ball eller frastjålet ballen av en antisosial karakter. Også her ble det kontrollert for fysiske preferanser (Hamlin & Wynn, 2011).

For å senere kunne gjøre en reell vurdering av denne studien er det nødvendig å gå mer detaljert inn på prosedyre-detaljene. De generelle eksperimentelle prosedyrene var identiske i eksperiment 1 og 2, og oppgaven vil derfor kun gi en detaljert prosedyrebeskrivelse av eksperiment 1. I det første eksperimentet var deltakerne sunne 5- og 9 måneder gamle spedbarn. Tre spedbarn på 9 måneder og fire spedbarn på 5 måneder var

ekskludert fra analysen grunnet «fussiness» (1 spedbarn), prosedyre feil (3 spedbarn), foreldreinnblanding (1 spedbarn), og mislykket forsøk på å velge mellom karakterene (2 spedbarn) (Hamlin & Wynn, 2011). Selve gjennomføringen av eksperimentet startet med å gjøre spedbarnet kjent med boksen og leken. Her sitter spedbarna på foreldres fang mens eksperimentøren holder frem boksen og kommer med uttalelser som «se!» mens de riser boksen og videre åpner den for å vise leken. «Skal vi legge den inn igjen?», «Se!», «Nå er den inne igjen», sier eksperimentøren og rister boksen. «Skal vi ta den ut igjen?» sier eksperimentøren før dette gjentas en gang til (Hamlin & Wynn, 2011). Neste hendelse er habituering. På dette tidspunktet i studien blir spedbarna tatt med til et test-rom og plassert på foreldrenes fang foran et sort bord omringet av tre sorte gardiner. Dukketeateret blir så gjennomført av en eksperimentør som står bak de sorte gardinene. Protagonisten var en hund og de antisosiale- og prososiale karakterene var en grå og oransje katt (Hamlin & Wynn, 2011). Foreldrene var instruert til å ikke dirigere spedbarnets oppmerksomhet.

Neste del av studien er den sosiale betingelsen som inkluderer både prososiale- og antisosiale hendelser. Her kommer protagonisten (en hund) til syne på midten av scenen. Protagonisten forsøker å åpne boksen fire ganger, de første to gangene løftes kanten av boksen opp og mistes, mens på tredje og fjerde forsøk løfter protagonisten boksen og senker den ned som om den er for tung (Hamlin & Wynn, 2011). På det femte forsøket kommer en katt fra motsatt side av protagonisten. Ved den prososiale betingelsen hjelper katten protagonisten med å åpne boksen. Når boksen åpnes, tar protagonisten leken ut av boksen og katten løper av scenen (Hamlin & Wynn, 2011). Ved den antisosiale betingelsen kommer katten bort til protagonisten og slår igjen boksen. Etter dette hopper protagonisten ned ved siden av boksen, katten løper av scenen, og protagonisten setter seg opp igjen (Hamlin & Wynn, 2011). Begge hendelser varte i omtrent 15 sekunder. I kontrollbetingelsen så dukketeateret identisk ut med unntak av protagonisten som var byttet ut med en livløs tang dekket i grønn gaffateip. Ved valg-hendelsen var foreldrene instruert til å flytte seg 90 grader slik at spedbarnet ikke lenger satt med ansiktet mot scenen til dukketeateret. Foreldrene ble deretter bedt om å lukke øynene og en eksperimentør som ikke hadde sett dukketeateret presenterer den antisosiale og prososiale karakteren for barnet (Hamlin & Wynn, 2011). Spedbarnet blir oppmuntret til å se på begge dukkene før dukkene plasseres innen spedbarnets rekkevidde slik at de kan velge mellom dukkene.

Resultatene fra eksperiment 1 viste en signifikant preferanse for den prososiale karakteren som hjalp protagonisten å få tak i leken, der 25 av 34 spedbarn valgte den

prososiale karakteren (Hamlin & Wynn, 2011). Spedbarnas preferanser var ikke signifikante i kontrollbetingelsen. Ved kontrollbetingelsen utviste spedbarnet en marginal preferanse for den antisosiale karakteren, noe som foreslås å forklares gjennom at bevegelsene ved den antisosiale betingelsen er mer interessant i den ikke-sosiale versjonen av hendelsen (Hamlin & Wynn, 2011). Eksperiment 2 viste at 21 av 24 spedbarn prefererte den prososiale karakteren, samt ikke-signifikante preferanser under kontrollbetingelsen (Hamlin & Wynn, 2011). Med dette mener Hamlin & Wynn (2011) å ha replikert funnet om at spedbarn foretrekker prososiale over antisosiale, og det ser ut til at spedbarns sosiale evalueringsevner kan generaliseres utover kun ett enkelt sosialt scenario og ett enkelt mål.

Konklusjonen fra Hamlin & Wynn (2011) er altså i førsteomgang at spedbarn foretrekker individer som handler prososialt over antisosialt, og at denne preferansen grunner i handlingens sosiale natur. Preferansen for det prososiale vises i spedbarnas velge-atferd, og at dette er en sosial evaluering menes å bli demonstrert gjennom kontroll-betingelsen. Gjennom kontroll-betingelsen med en livløs protagonist er ikke interaksjonen sosial lenger. Det er derfor ingen grunn for å anta en sosial preferanse hos spedbarna på tross av at de fysiske elementene er identiske med de observert i den sosiale betingelsen. I tråd med dette var ikke preferansene for den prososiale eller antisosiale karakteren signifikant under denne betingelsen (Hamlin & Wynn, 2011). Videre vises disse sosiale evalueringene i en veldig tidlig alder (Hamlin & Wynn, 2011).

Replikeringer

Senere studier har blant annet replikert funnet (Hamlin & Wynn, 2011) med et utvalg spedbarn i alderen 12-36 måneder (Scola et al., 2015). Scola et al. (2015) presenterte spedbarn for et sosialt scenario likt det spedbarna så i Hamlin og Wynn sitt andre eksperiment. I denne replikeringen var det imidlertid ikke et manuelt dukketeater, men en animert film spedbarna fikk se. Dukkene var også byttet ut med menneske-liknende karakterer. Resultatene viste en signifikant preferanse for prososiale karakterer som målt ved strekke-atferd (Scola et al., 2015). Det er nyttig å merke seg at 11 spedbarn var ekskludert fra resultatene da de ikke evnet å velge mellom karakterene. Hamlin et al. (2011) har også selv replikert og utbrodert sitt funn videre. Begge scenarioene fra den originale 2011-studien ble benyttet, både få-tak-i-leken scenarioet og få-tilbake-ball scenarioet (Hamlin et al., 2011). Disse scenarioene ble imidlertid ikke benyttet separat, men i sammenheng for å utforske spedbarns sosiale evalueringsevner ytterligere. Her ble spedbarna først presentert for dukketeateret der en protagonist enten møter en prososial- eller antisosial karakter i sitt forsøk på å få tak i en leke i en gjennomiktig boks

(scenario 1). Etterfulgt av dette ble spedbarna presentert for enten den prososiale- eller antisosiale karakteren fra førstnevnte scenario i ett forsøk på å få tilbake en ball (scenario 2) (Hamlin et al., 2011). Spørsmålet her var om spedbarna endret sin preferanse for prososial atferd avhengig av mottakers status som tidligere antisosial eller prososial. I de tilfellene der protagonisten i scenario 2 hadde agert prososialt i scenario 1, foretrakk både 5- og 8 månedergamle spedbarn den prososiale karakteren (Hamlin et al., 2011). Dette replikerer de tidligere funnene som demonstrerer at spedbarn i denne alderen foretrekker prososiale karakterer i et slikt scenario. Dersom protagonisten i scenario 2 hadde agert antisosialt i scenario 1 ble det imidlertid demonstrert at 5 måneder gamle konsekvent prefererte de prososiale, mens 8 måneder gamle selektivt foretrakk de som handlet prososialt i møte med andre prososiale og antisosialt i møte med tidligere antisosiale (Hamlin et al., 2011). Dette resultatet kan altså forstås som en ytterligere nyansering av de originale funnene gjennom å indikere at når spedbarn når 8 måneder er ikke en handlings sosiale verdi utelukkende bestemt av effekten den har på mottaker (feks. mottaker får ikke tak i leke), men også denne mottakerens status som antisosial eller prososial.

Ikke alle forsøk på å replikere Hamlin & Wynn (2011) har lyktes. Nighbor et al. (2017) utførte en studie med tilnærmet identisk dukketeater som det Hamlin & Wynn (2011) benyttet seg av. Denne studien brukte imidlertid, til forskjell fra Hamlin & Wynn, repeterte målinger av valgene til hvert subjekt i studien (Nighbor et al., 2017). Resultatene viste ikke en signifikant preferanse for den prososiale karakteren, og følgende mislykkes studien i å replikere Hamlin & Wynn (2011) sitt funn. Schlingloff et al. (2020) forsøkte å replikere funnet om at spedbarn foretrekker prososiale over antisosiale andre, men mislykkes i dette forsøket der kun 16 av 32 spedbarn strakk seg etter den prososiale karakteren. Det er nyttig å merke seg at denne studien var en replikering av Hamlin et al. (2007) og ikke Hamlin & Wynn (2011). Replikeringer av 2007-studien er imidlertid relevant da 2011-studien bygger videre på denne. Salvadori et al. (2015) utførte en direkte replikering av Hamlin & Wynn (2011), uten hell. Etter et mislykket forsøk på å replikere funnene var deres andre eksperiment veiledet av Hamlin og hennes kolleger, men heller ikke dette eksperimentet gav signifikante preferanser for den prososiale karakteren (Salvadori et al., 2015). Det er flere faktorer som kan føre til de varierende resultatene. Salvadori og hennes kolleger foreslår årsaker som metodologiske ulikheter og en mindre effektstørrelse enn originalt antatt (Salvadori et al., 2015). Med utgangspunkt i nevnte replikeringsforsøk kan det argumenteres for at funnene til Hamlin & Wynn (2011) er usikre.

Oppsummerte funn

Holovet et al. (2015) har gjort en litteratur-review av spedbarns preferanse for prososial atferd. De inkluderer forskning fra og med Hamlin et al. (2007) frem til 2015. Holovet et al. (2015) identifiserte 27 eksperimentelle resultater, der 18 av disse konkluderte med preferanse for prososial atferd, 8 med ingen preferanse og 1 med preferanse for antisosial atferd. Etter en gjennomgang av denne litteraturen med henhold til blant annet metodologiske feil ekskluderes flere av funnene. Funnene som bevares inkluderer 19 resultater- 17 med støtte for prososial preferanse og 2 resultater med støtte for ingen preferanse (Holovet et al., 2015). Kompatibelt med Hamlin & Wynn (2011) støtter denne konklusjonen antakelsen om at spedbarn foretrekker andre som handler prososialt. Margoni & Surian (2018) metaanalyserte publiserte og ikke-publiserte resultater fra det siste tiåret i forskning på spedbarns preferanse for prososiale andre. Deres analyse inkluderte spedbarn i alderen 4-32 måneder og estimerte at 2 av 3 spedbarn velger prososial karakter over antisosial karakter (Margoni & Surian, 2018). De oppsummerende publiseringene ser altså ut til å gi støtte for spedbarns prososiale preferanse, og i så måte harmonere med funnet til Hamlin & Wynn (2011).

Warneken & Tomasello

For å senere kunne diskutere Hamlin & Wynn (2011) sitt teoretiske bidrag er det nyttig å illustrere hva andre forskere med en annen innfallsvinkel til liknende tematikk uttaler. Warneken & Tomasello (2006) presenterte spedbarn på 18 måneder med 10 ulike situasjoner der en voksen slet med å nå et mål. Hjelpeatferden til spedbarna er i dette tilfelle instrumentell (se begrepsavklaring). Situasjonene spedbarna ble presentert for omhandlet å få tak i et objekt utenfor rekkevidde, å få tak i et objekt hindret av en fysisk gjenstand, å oppnå et feil resultat eller å benytte seg av feil midler (Warneken & Tomasello, 2006). Det var en kontrollbetingelse etter hver oppgave der den fysiske situasjonen var tilsvarende, men uten uttrykk for noe problem hos den voksne. Denne betingelsen kontrollerer for at spedbarns motivasjon faktisk er et ønske om å hjelpe. Det overordnede funnet fra denne studien var at spedbarn utviser spontan hjelpeatferd selv uten belønning, og ved ulike situasjoner der en voksen ikke er i stand til å nå sitt mål (Warneken & Tomasello, 2006). Det ble utført en oppfølgingsstudie på 14 måneder gamle spedbarn som demonstrerte at spedbarn i denne alderen utviser spontan hjelpeatferd, men i mindre grad ved kognitivt krevende situasjoner der målet til personen ikke er like åpenbart (Warneken & Tomasello, 2007). Videre har studier manipulert kostnadene for barnet ved å hjelpe (Warneken et al., 2007). Warneken et al. (2007) testet både sjimpanser og spedbarn i hjelpeatferd, og manipulerte kostnadene av hjelpen

gjennom å gjøre det mer fysisk anstrengende å hjelpe. Denne manipuleringen endret ikke hjelpeatferden hos verken sjimpanser eller spedbarn (Warneken et al., 2007). Forskning har tidligere antatt at altruisme er unikt for menneskearten (Silk et al., 2005), men med utgangspunkt i funnet til Warneken et al. (2007) kan det argumenteres at mennesker og sjimpanser deler altruistiske tendenser og følgende har menneskelig altruisme eldre røtter enn antatt. Grovt oppsummert synes funnene til Warneken & Tomasello (2009) å demonstrere spontan hjelpeatferd hos spedbarn uten forventning om belønning, samt at hjelpeatferden oppstår på tross av ubeleilige betingelser slik som fysisk anstrengelse.

Tabeller

For å gi en overordnet oversikt, samt supplere med empiri vil oppgaven presentere to tabeller: Tabell 1 for funn som viser til spedbarns preferanse for prososial karakter og Tabell 2 for funn som ikke støtter en slik preferanse. Funnene presenteres i kronologisk rekkefølge etter publiseringsår. I Tabell 1 inkluderes funn som viser til preferanse for rettferdig fordeling, da rettferdig fordeling kan forstås som en prososial handling. Merk at konklusjonene er forenklet, og kun delene av studiene som omhandler spedbarns eventuelle preferanse for prososial karakter er trukket frem.

Tabell 1

Funn som finner signifikant preferanse for prososial karakter

Forfatter/år	Land	Sosialt scenario	Mål på preferanse	Alder på spedbarn (måned)	Konklusjon
Kuhlmeier et al. (2003)	USA	Klatre en bakke	Blikkfang	12	Preferanse for prososial karakter
Hamlin et al. (2007)	USA	Klatre en bakke	Strekke- atferd og blikkfang	6-10	Preferanse for prososial karakter
Hamlin et al. (2010)	USA	Klatre en bakke	Blikkfang	3	Preferanse for prososial karakter

Hamlin & Wynn (2011)	Canada, USA	Få tak i en leke og få tilbake en ball	Strekke-atferd	5-9 3-5	Preferanse for prososial karakter
Hamlin et al. (2011)	USA	Få tilbake en ball	Strekke-atferd	5-8	Preferanse for prososial karakter
Geraci & Surian (2011)	Italia	Fordeling av goder	Blikkfang	12-18	Preferanse for scenario der en agent oppsøker en «rettferdig fordeler».
Hamlin (2014)	Canada	Få tak i en leke	Strekke-atferd	4.5	Preferanse for prososial karakter
Buon et al. (2014)	Frankrike	Trøste versus true en jente	Strekke-atferd	10-29	Preferanse for prososial karakter
Burns & Sommerville (2014)	USA	Rettferdig fordeling av goder	Strekke-atferd	15	Preferanse for rettferdig fordeler.
Scola et al. (2015)	Frankrike	Ballspill med animerte mennesker	Strekke-atferd	12-26	Preferanse for prososial karakter

Tabell 2

Funn som ikke finner signifikant preferanse for prososial karakter

Forfatter/år	Land	Sosialt scenario	Mål på preferanse	Alder på spedbarn	Konklusjon
Scarf et al. (2012)	New Zealand	Klatre en bakke	Strekke-atferd	10	Ingen preferanse for

---

					prososial karakter
Salvadori et al. (2015)	Ungarn	Få tak i en leke	Strekke-atferd	9	Ingen preferanse for prososial karakter
Nighbor et al. (2017)	USA	Få tak i en leke	Strekke-atferd	5-16	Ingen preferanse for prososial karakter
Schlingloff et al. (2020)	Ungarn	Klatre en bakke	Strekke-atferd	14-16	Ingen preferanse for prososial karakter

---

Diskusjon

Teoretiske bidrag

Det teoretiske bidraget Hamlin & Wynn (2011) har til forståelsen av spedbarns sosiale evalueringsevner kommer frem gjennom deres konklusjon der de foreslår at spedbarn utviser en tidlig preferanse for prososiale- over antisosiale individer og at denne preferansen eksisterer over flere sosiale scenarioer og mål. På denne måten beskriver Hamlin & Wynn (2011) at spedbarn har en distinkt tidlig preferanse for det prososiale.

Sosialiseringsinnflytelser er trolig lite dominerende hos spedbarn i alderen 5-9 måneder. Det kan derfor se ut til at vi har et medfødt utgangspunkt for sosial evaluering (Hamlin & Wynn, 2011). Evnen til å skille det prososiale fra det antisosiale kan altså synes å ha røtter i en medfødt preferanse heller enn å være et resultat av kulturell påvirkning. Det er imidlertid viktig å merke seg at resultatene fra Hamlin & Wynn (2011) ikke tilsier at sosialiseringsprosessen er ubetydelig i utviklingen av sosiale evalueringsevner. Om spedbarns preferanser viser til evalueringer på lik linje med evalueringer hos eldre barn og voksne, eller om disse preferansene synes å være et medfødt utgangspunkt som videre utvikles i ulike retninger er fortsatt et åpent spørsmål. Med dette som mulig utgangspunkt kan det argumenteres at et mer abstrakt bidrag fra Hamlin & Wynn (2011) er fremveksten av

spørsmål som «Er vi født gode?» og «Hva er sammenhengen mellom evnen til å evaluere prososiale versus antisosiale andre og kulturelt tilegnede moralske normer?». Hamlin & Wynn (2011) gir altså et konkret utgangspunkt for videre diskusjon av «født sånn versus blitt sånn» debatten gjennom å vise til en distinkt nyanse ved sosial evaluering som synes å være medfødt, og et indirekte bidrag av dette er engasjering av videre forskning.

Hamlin & Wynn (2011) sitt teoretiske bidrag kan ses i sammenheng med funnene til Warneken & Tomasello (2009). Tatt i betraktning den spontane hjelpeatferden i spedbarnsalder og altruistiske atferdsmønstre også hos sjimpanser (Warneken & Tomasello, 2009), kan det se ut som at slik prososial atferd er en medfødt tendens. Samarbeid er gjennomsyrende for menneskers moralske fungering og det er derfor evolusjonært sett logisk at slike tendenser er medfødt slik Warneken & Tomasello (2009) mener å demonstrere. En likhet med resonnementet til Warneken & Tomasello (2009) og det til Hamlin & Wynn (2011) er at begge hevder at deler av moralitet er medfødt- enten det er moralske preferanser for prososialitet (Hamlin & Wynn, 2011) eller tendensen å handle prososialt (Warneken & Tomasello, 2009). Wynn (2009) har imidlertid kommentert funnene til Warneken & Tomasello (2009). Den altruistiske hjelpeatferden demonstrert hos spedbarn (Tomasello & Warneken, 2009) er ifølge Wynn (2009) mer selektiv enn antatt. Den naturlige altruismen har begrensninger, og dette argumenterer Wynn (2009) for gjennom å vise til funnet om at spedbarn velger prososiale agenter over antisosiale. Det ser altså ut til at spedbarn har ulike preferanser knyttet til antisosiale- og prososiale andre, og følgende vil engasjementet i prososial atferd trolig være selektivt med henhold til mottakeren av den prososiale hjelpeatferden. Senere studier av Hamlin et al. (2013) har også demonstrert at spedbarn er selektive i retning av hvem de ønsker skal motta prososial- versus antisosial atferd, der 9-14 måneder gamle spedbarn foretrekker god behandling av liknende andre og dårlig behandling av ulike andre. Hensikten med kommentaren til Wynn (2009) er ikke å felle funnene til Warneken & Tomasello (2009), men å supplere deres funn med en nyanse i retning av en selektivitet i den medfødte tendensen til altruistisk atferd. Konsekvensen av deres argument er samtidig dyptgripende, da det indikerer at vi ikke er født «gode» slik Tomasello hevder, men er gode der det tjener oss selv. Slik bidrar Hamlin & Wynn (2011) gjennom å supplere, samt utfordre annen forsknings teoretiske forståelser.

Et annet overordnet bidrag fra Hamlin & Wynn (2011) er oppmuntringen til en mer kompleks forståelse av spedbarns evner. Spedbarns kognitive evner har lenge vært undervurdert da de ikke har mulighet for å uttrykke seg verbalt (Wynn & Bloom, 2014). Å

kunne skille mellom prososial- versus antisosial atferd overfor en tredjepart, samt den selektiviteten spedbarn viser gjennom å skille mellom intensjoner rettet mot livløse versus levende objekter tyder på relativt komplekse kognitive evner. Funn som dette gir engasjement til å inkludere spedbarn i videreutviklingen av feltet for sosial kognisjon. Det er nyttig å merke seg at ett enkeltstående funn sjeldent gir en tilstrekkelig forklaring på overordnet tematikk slik som sosial evaluering. Flere ulike konklusjoner på tvers av laboratorier og felt vil til sammen være mer dekkende i forståelsen av spedbarns sosiale evalueringsevner. Annerkjennelsen av spedbarns bidrag til feltet for sosial kognisjon og den forskningsmessige oppmerksomheten for videre testing studien har fått er likevel viktig uavhengig av hvor mye den enkeltstående studien til Hamlin & Wynn (2011) forklarer alene.

Empiriske bidrag

Bidraget til Hamlin & Wynn (2011) kan ses i sammenheng med et større empirisk felt som omhandler sosiale evalueringsevner hos spedbarn, der de både underbygger og utvide andre funn, men også utfordrer eksisterende kunnskap.

Når Hamlin & Wynn (2011) hevder at spedbarn kan foreta en sosial evaluering av antisosial- versus prososial oppførsel i en protagonists forsøk på å nå et mål, er det under en forutsetning av at spedbarn har en forståelse for denne typen målrettet atferd. Det kan derfor argumenteres med at et av de konkrete bidragene som ligger i Hamlin & Wynn (2011) sin konklusjon er å indirekte støtte opp forskning som tidligere har demonstrert spedbarns evne til å forstå målrettet atferd (Csibra et al., 1999; Gergely et al. 1995). Videre gir Hamlin & Wynn (2011) støtte til forskning som tidligere har uttalt at spedbarn gjør sosiale evalueringer i løpet av sitt første leveår (Hamlin et al., 2007; Kuhlmeier et al, 2003; Premack & Premack 1997). Et annet konkret bidrag 2011-studien har er å bygge videre på Hamlin et al. (2007). Hamlin et al. (2007) demonstrerte at spedbarn fra tre måneders alder foretrakk prososiale karakterer som støttet en protagonists forsøk på å klatre en bakke. Hamlin & Wynn (2011) viser at denne preferansen kan genereres utover kun dette spesifikke scenarioet. Videre gir kontrollbetingelsen et konkret bidrag. Hamlin & Wynn (2011) sin kontrollbetingelse viser til at spedbarn ikke vurderer intensjonelle sosiale agenter på bakgrunn av handlinger rettet mot livløse objekter. Også denne nyansen av studien støtter opp tidligere forskning, her forskning som uttaler spedbarns selektivitet i målforståelse hos levende og livløse objekter (Woodward, 1998). Som det går frem, er et av de overordnede bidragene til Hamlin & Wynn (2011) å bygge opp under tidligere forskning.

Både oversiktsartikkelen og meta-analysen som oppgaven har presentert, (Holvoet et al., 2015; Margoni & Surian, 2018), viser til studier som direkte har undersøkt spedbarns prososiale preferanse og som er kompatible med Hamlin & Wynn (2011). Med utgangspunkt i dette kan det se ut som en overordnet enighet i feltet. Det er imidlertid flere grunner til at dette er noe misvisende. Margoni & Surian (2018) konkluderer i sin metaanalyse med at 64% av spedbarn i alderen 4-32 måneder foretrekker prososiale agenter, noe som harmonerer med Holvoet et al. (2015) som også viser til en overvekt av studier som støtter den prososiale preferansen. Det er altså en større andel av spedbarn som velger en prososial- over en antisosial dukke etter en form for moralsk dukketeater, men 64% er ikke nødvendigvis et overbevisende tall på tross av at det er signifikant- et signifikant resultat er ikke synonymt med at effekten er viktig. Dersom en tar en inspeksjon av funnene som samlet utgjør dette resultatet er en påfallende del av studiene utført av nettopp Hamlin og kolleger. Tabell 1 viser også til en overvekt av funn fra Hamlin, Wynn og kolleger. Effektstørrelsen på spedbarns preferanse viser seg også å være signifikant større når rapportert av Hamlin og kolleger sammenliknet med funn rapportert fra andre uavhengige laboratorier (Margoni & Surian, 2018). Denne tendensen er nødvendig å legge merke til, særlig når senere studier har mislykkes i forsøk på å replikere de originale funnene (Holvoet et al., 2015). Disse mislykkede replikeringene kan utfordre tanken om at den prososiale preferansen er sterk. Det er en gjennomgående preferanse for «positive» heller enn «negative» funn i forskning, det ønskes signifikante resultater og vellykkede replikeringer. Denne publikasjonsbiasen viser til en syv-doblet sannsynlighet for å publisere signifikante funn sammenliknet med ikke-signifikante (Fields, 2018). Margoni & Surian (2018) fant i sin meta-analyse evidens for en slik publikasjonsbias. Dersom et bestemt laboratoriets publiseringer gir en opphopning av en bestemt type funn kan det derfor være nyttig med en kritisk granskning av funnene for å ikke få skjeve forståelser, i denne sammenheng av spedbarns evne til sosial evaluering.

Oversiktsartikler og meta-analyser er nyttige for et overblikk over feltet, men det kan imidlertid være hensiktsmessig å ta en selvstendig vurdering av hva artiklene faktisk oppsummerer. Dette kan for eksempel være interessant med henhold til hvilke funn de legger frem som kompatible. Da jeg først leste oversiktsartikkelen til Holvoet et al. (2015) la jeg merke til hvordan studier fra valg-paradigme og brudd-på-forventnings-paradigme settes opp mot hverandre. Det går frem at blikkfang blir brukt som mål både på preferanse, men også som mål på overraskelse avhengig av hvilket paradigme de enkelte studiene benytter seg av. Schmidt & Somerville (2011) benyttet seg av et brudd-på-forventningsparadigme og fant at

spedbarn så lenger på urettferdige fordelinger. Dette blikkfanget tolkes i brudd-på-forventnings-paradigme som overraskelse og dette har i sin tur blitt forstått som at spedbarn opplever prososial oppførsel som den sosiale norm (Holvoet et al. 2015). Andre studier som har tatt bruk av et valg-paradigme har benyttet seg av blikkfang som mål på preferanse, der lenger blikkfang er tolket som preferanse (se Tabell 1) (Kuhlmeier et al. 2003; Hamlin et al., 2007; Hamlin et al. 2010). Blikkfang har altså indikert både overraskelse og preferanse. Dette bør legges merke til. Ingen studier denne oppgaven presenterer gir en eksplisitt uttalelse av det empiriske grunnlaget for hvorfor blikkfanget vil indikere preferanse i noen situasjoner, og overraskelse i andre. Det kan være logiske grunner for å *anta* at det er overraskelse versus preferanse avhengig av det sosiale scenarioet, men uten noe empirisk belegg vil jeg hevde at det ikke er tilstrekkelig å *konkludere* med dette. Med utgangspunkt i funnene til Schmidt & Somerville (2011) kan det se ut som det er grunn for å anta at spedbarna i eksempelvis Hamlin et al. (2007) sin studie skulle sett lenger på den antisosiale hendelsen da antisosial oppførsel tiltrekkes blikkfang i form av å være overraskende. Dette resonnementet kan også reverseres der en med utgangspunkt i Hamlin et al. (2007) kan argumentere for at spedbarna i studien til Schmidt & Somerville (2011) burde sett lenger på den rettferdige fordelingen da dette er prososial oppførsel- spedbarns preferanse. Det er imidlertid nyttig å merke seg at de to studiene ikke har som hensikt å støtte eller felle hverandre, de undersøker ulike scenarioer. Studiene er heller ikke direkte koblet opp mot hverandre av Holvoet et al. (2015). For den videre utviklingen av robuste resultater er det imidlertid nødvendig med en empirisk bakgrunn for skillet mellom blikkfang som preferanse og blikkfang som overraskelse, eller i det minste en eksplisitt teoretisk begrunnelse for dette skillet. Slike tydeliggjøringer kan også generaliseres over til andre målemetoder, som eksempelvis strekke-atferd som benyttet av Hamlin & Wynn (2011). Hamlin & Wynn (2011) kunne med fordel ha begrunnet hvorfor valget av prososial karakter indikerer en preferanse og ikke heller for eksempel nysgjerrighet. Slike «hull» i litteraturen er nødvendig å fylle for å med riktighet kunne vurdere hva en studie bidrar med til resten av feltet.

Når det gjelder Hamlin & Wynn (2011) sitt empiriske bidrag er det nødvendig å se funnet opp mot mislykkede replikeringer. Det kan argumenteres for at mislykkede replikeringer er særlig viktig å inkludere da det historisk sett har vært mangel på prestisje knyttet opp mot replikeringer (Earp & Trafimow, 2015). Dette er uheldig for vitenskapen og et paradoks da replikeringer utgjør et skille mellom vitenskap og ikke-vitenskap (Earp & Trafimow, 2015). Replikering er et viktig verktøy for å kvalitetssikre studier. Det er derfor en

veldig fordel at Hamlin & Wynn (2011) er forsøkt replikert av andre forskere. På denne måten ligger det både en utfordring og en fordel i de mislykkede replikeringsforsøkene. En utfordring i form av at de originale resultatene ikke blir gjentatt, og en fordel i det at replikeringsforsøk i seg selv er nyttig for videre utvikling av feltet. Fra Tabell 2 vil jeg trekke frem replikeringen av Salvadori et al (2015). Hamlin tok selv del i denne, og det er en av studiene som står igjen i Holvoet et al. (2015) sin oversiktsartikkel etter at de ekskluderte replikeringene som ikke holdt mål.

Salvadori et al. (2015) fulgte prosedyrene til Hamlin & Wynn (2011) tett, men uten å få de samme resultatene. På den ene siden kan en argumentere for at dette svekker konklusjonen til Hamlin & Wynn (2011) og at den originale studien sitt bidrag til forståelsen av spedbarns sosiale evalueringsevner derfor bør settes spørsmålsteget ved. Videre støtte for denne uttalelsen kan ligge i det at Hamlin selv tok del i replikeringen. Noen forskere hevder at de originale forfatterne av en studie bør ta del i replikering slik at replikeringsforsøket kan minne mest mulig om den originale studien, mens andre hevder at de originale forfatterne kan ha en sterk motivasjon for å replikere studien slik at dette vil kunne påvirke resultatene (Earp & Trafimow, 2015). I Salvadori et al. (2015) har imidlertid de originale forfatterne deltatt (Hamlin), likevel uten å replikere originalstudien. Med dette kan det argumenteres at de originale resultatene er tvilsomme, da funnet ikke replikeres ved hjelp av originalforfatterens veiledning. Det kan på den andre siden argumenteres for at dette er en styrke, da det kan tenkes å kontrollere for nettopp originalforfatterens eventuelle motivasjon for å replikere egne resultater.

Det er hensiktsmessig å forstå mislykkede replikeringer av Hamlin & Wynn (2011) som komplementerende til studiens bidrag, ikke som fellende. En mislykket replikering har nemlig ikke falsifisert konklusjonen til en originalstudie. Replikeringsstudien kan ha gjort feil, og det samme kan originalstudien. Originalstudien kan ha påvist en genuin effekt, men det kan også være at den ikke har det. Poenget her er at en aldri kan være helt sikker i hva implikasjonene av et replikeringsforsøk faktisk er, da en originalstudie og en replikeringsstudie aldri er identiske (Earp & Trafimow, 2015). Det er derfor misvisende å forstå mislykkede replikeringer som evidens for at originalstudien drar ukorrekte slutninger. Replikeringsstudier er imidlertid informative og gode suppleringer til originalstudien, og kan sammen heve bidraget til originalstudien. Dersom betingelsene ved originalstudien møtes, slik de ble møtt i Salvadori et al. (2015), men resultatene likevel ikke replikeres kan dette bety at effekten er sensitiv til uspesifiserte faktorer som bør undersøkes. Mislykkede replikeringer

bør derfor motivere originalforfatterne til å undersøke eksplisitt hvilke betingelser som gjør at effekten kan oppnås slik at videre replikeringer kan følge dette. Motivasjonen for gjennomføring av replikeringsstudier (hos sekundærforfattere), og motivasjon for å gjøre det mulig med replikeringer av kvalitet (hos originalforfattere) bidrar samlet til færre misforståelser og et tydeligere forskningsfelt.

Metodologiske begrensninger og videre forskning

Funnet til Hamlin & Wynn (2011) sier lite om spedbarns evne til sosial evaluering dersom metoden de benytter seg av ikke fungerer til å utforske nettopp dette. Det er altså nødvendig å vurdere om metoden er valid. I denne sammenheng vil jeg nevne utvalget til Hamlin & Wynn (2011), videre det moralske dukketeateret, så gi teoretiske argumenter som en form for metodekritikk, og til slutt gi implikasjoner for videre forskning.

Det er flere elementer ved utvalget brukt i Hamlin & Wynn (2011) som kan kritiseres. For det første kan det argumenteres med at utvalget ikke er representativt. Eksperiment 1 inkluderte totalt 32 9-måneders gamle spedbarn og 36 5-måneders gamle (Hamlin & Wynn, 2011). Å generalisere resultatene fra dette utvalget til alle spedbarn er derfor noe søkt, særlig tatt i betraktning mislykkede replikeringer. Spedbarns preferanse for prososiale individer er ikke undersøkt tilstrekkelig over kulturer til å kunne konkludere med at preferansen er krysskulturell. Både Tabell 1 og 2 viser kun til studier fra individualistiske kulturer, og en overvekt av studier fra USA. Her bør det imidlertid trekkes frem at Hamlin & Wynn (2011) ikke selv konkluderer med at dette er en krysskulturell preferanse, men de spesifiserer heller ikke hvilken populasjon konklusjonen deres sikter til. Det at konklusjonen deres er såpass åpen gjør det mindre sannsynlig at den ikke stemmer, men er samtidig en svakhet da det er upresist og dermed også sier relativt lite om akkurat hva funnet deres demonstrerer.

Ekskluderingskriteriet i studien kan også trekkes frem. Totalt ble 7 spedbarn ekskludert fra analysen av ulike grunner. Her ville det vært en fordel om prosedyrefeilene som førte til ekskludering var tydeliggjort. Av særlig interesse er spedbarna som ble ekskludert da de ikke klarte å velge mellom dukkene. Logisk resonnerer vil det at spedbarna ikke velger mellom dukkene tyde på at spedbarnet ikke har noen preferanse for verken prososial- eller antisosial karakter. Dette vil i så fall være data som utfordrer konklusjonen til Hamlin & Wynn (2011). Satt på spissen kan dette utad se ut som en form for ubevisst *p*-hacking, selektiv rapportering av kun signifikante resultater (Fields, 2018, s. 107), der spedbarna som bidrar med data som utfordrer hypotesen ekskluderes. Dette belyser viktigheten av å konkretisere ekskluderingskriterier for å unngå misforståelser i feltet, da det er svært usannsynlig at det

faktisk er *p*-hacking som preger dette tilfellet. Dersom spedbarna som ikke evnet å velge mellom karakterene ble inkludert i analysen kan det tenkes at effektstørrelsen ville blitt stående som mindre.

Det moralske dukketeateret Hamlin & Wynn (2011) benytter seg av illustrerer et forenklet sosialt scenario. En interaksjon mellom to bamser (hund og katt) kan ikke automatisk overføres til en interaksjon mellom to mennesker. Det kan derfor argumenteres at slik forenklet stimulans ikke er egnet til å trekke konklusjoner om mer abstrakte konsepter slik som sosial evaluering. Det kan se ut til at studien lider av mangel på økologisk validitet, og Hamlin & Wynn (2011) uttaler selv viktigheten av å replikere resultatene med menneskelige aktører. Hamlin & Wynn (2011) gir imidlertid en opprømsing av praktiske grunner for at de benyttet seg av bamser, samt muligheten det gir for kontroll over målinger. Kominsky et al. (2020) har diskutert byttehandelen mellom nettopp kontroll og økologisk validitet, og konkluderer med at resultatene fra studier med forenklet stimuli ikke bør forkastes med utgangspunkt i ønsket om økologisk validitet. Her er det imidlertid viktig å legge merke til at Hamlin er en av forfatterne i denne artikkelen, noe som kan tenkes å påvirke konklusjonene.

Det kan argumenteres for at det er teoretiske grunner for å stille seg kritisk til metoden. Hittil har oppgaven belyst hvordan Hamlin & Wynn (2011) utfordrer og supplerer arbeider fra Warneken & Tomasello (2009). Dette argumentet kan imidlertid også reverseres. Dersom hjelpeatferd og altruisme er en medfødt og lite selektiv tendens slik Warneken & Tomasello (2009) argumenterer, kan det tenkes at den prososiale dukken blir valgt som et resultat av at vi velger det som står i tråd med vår egen naturlige atferd- det prososiale. På denne måten vil ikke valget av den prososiale dukken illustrere en faktisk sosial evaluering av andres oppførsel, men et ønske om å matche andres oppførsel til ens egne medfødte altruisme. Dette kan se ut som en form for ønske om konsensus, og slik demonstrerer Hamlin & Wynn (2011) et ønske om konsensus i egen og andres atferd, *ikke* en preferanse for andres prososiale oppførsel. Med utgangspunkt i det moralske dukketeateret benyttet av Hamlin & Wynn (2011) kan det også tenkes at valget spedbarna gjør reflekterer et auditivt ubehag og ikke en preferanse for det prososiale. I den antisosiale betingelsen blir lokket på boksen smelt igjen av den antisosiale karakteren. En kan dermed ikke automatisk utelukke at valget av den prososiale karakteren ikke skyldes en ubehagelig auditiv opplevelse i den antisosiale betingelsen. Slik velges ikke den prososiale karakteren, den antisosiale velges bort.

Begrensningene i metoden har implikasjoner for videre forskning. For det første bør det sosiale scenarioet spilles ut av mennesker. Dersom resultatene ikke lar seg replikere i den virkelige verden sier Hamlin & Wynns (2011) resultater lite om spedbarns faktiske evne til sosial evaluering. Det kan også være nyttig å undersøke preferansen med et større utvalg, samt undersøke preferansen på tvers av kulturer. Ekskluderingskriterier i fremtidig forskning kan med hensikt gjøres eksplisitt. Det kan argumenteres for at det er en vag teoretisk bakgrunn for å konkludere med at det er en prososial preferanse studien demonstrerer. For å undersøke om spedbarnas valg speiler et behov for konsensus kunne det vært en ide å la spedbarna velge en dukke før det moralske dukketeateret. Slik kunne en variert hvilken rolle den allerede valgte dukken spilte, pro- eller antisosial, for å videre se hvem spedbarnet valgte i etterkant av dukketeateret. Overordnet kan det se ut som at feltet mangler spesifisering angående hvilke betingelser som fremkaller spedbarns prososiale preferanse og hvilken distinkt type for prososial atferd det faktisk foreligger en preferanse for.

Konklusjon

Denne oppgaven gir et overblikk over feltet som har dannet seg i etterkant av Hamlin et al. (2007) sin empiriske demonstrasjon av spedbarns prososiale preferanse, samt en diskusjon av bidraget som oppfølgingsstudien (Hamlin & Wynn, 2011) har til dette feltet.

Hamlin & Wynn (2011) sitt bidrag oppsummeres av underoverskriftene *teoretiske bidrag*, *empiriske bidrag* og *metodologiske begrensninger*. Den teoretiske forståelsen av spedbarns sosiale evalueringsevner som ligger i konklusjonen fra 2011-studien er både komplementerende og utfordrende for andre teoretiske forståelser, og dette er i sin tur utviklende for feltet. Den prososiale preferansen de mener å demonstrere utfordrer blant annet funn og teoretiske forståelser hos forskere som Warneken & Tomasello (2009), og det unge utvalget kan oppmuntre videre forskning til å teste i tilsvarende utvalg. Når det gjelder empiriske bidrag har Hamlin & Wynn (2011) bidratt i form av å støtte opp tidligere forskning, og danne grobunn for videre empirisk testing av spedbarns sosiale evalueringsevner. Følgende er det gjennomført både vellykkede og mislykkede replikeringer. Dette illustrerer at feltet videre er nødt til å spesifiseres. Det er metodologiske aspekter ved 2011-studien som gjør at funnet isolert sett sier lite om spedbarns faktiske sosiale evalueringsevner. Denne oppgaven nevner blant annet et lite representativt utvalg, problematikk angående ekskluderingskriterier, en simpel fremstilling av sosiale scenarioer, samt teoretiske innvendinger med utgangspunkt i forskere som ikke inkluderer Hamlin og Wynn. På tross av mislykkede replikeringer, publikasjonsbias og metodologiske begrensninger har 2011-studien udiskutable bidrag sett i

sammenheng med den større forskningskonteksten gjennom å skape oppmerksomhet og engasjement rundt spedbarns sosiale evalueringsevner.

Referanseliste

- Buon, M., Jacob, P., Margules, S., Brunet, I., Dutat, M., Cabrol, D., & Dupoux, E. (2014). Friend or Foe? Early Social Evaluation of Human Interactions. *PLoS ONE* 9(2), 1-9. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0088612>
- Burns, M. P., & Sommerville, J. A. (2014). "I pick you": the impact of fairness and race on infants' selection of social partners. *Frontiers in Psychology*, 5(93), 1-10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00093>
- Csibra, G., Gergely, G., Biro, S., Koos, O., & Brockbank, M. (1999). Goal attribution without agency cues: the perception of "pure reason in infancy". *Cognition*, 72(3), 237-267. [https://doi.org/10.1016/S0010-0277\(99\)00039-6](https://doi.org/10.1016/S0010-0277(99)00039-6)
- Earp, B. D., & Trafimow, D. (2015). Replication, falsification, and the crisis of confidence in social psychology. *Frontiers in Psychology*, 6(621), 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00621>
- Fields, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (5. Utg). Sage.
- Geraci, A., & Surian, L. (2011). The developmental roots of fairness: Infants reactions to equal and unequal distribution of resources. *Developmental Science*, 14(5), 1012-1020. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2011.01048.x>
- Gergely, G., Nadasdy, Z., Csibra, G., & Biro, S. (1995). Taking the intentional stance at 12 month of age. *Cognition*, 56(2), 165-193. [https://doi.org/10.1016/0010-0277\(95\)00661-H](https://doi.org/10.1016/0010-0277(95)00661-H)
- Hamlin, J. K (2014). Context-dependent social evaluation in 4.5-month-old human infants: the role of domain-general versus domain-specific processes in the development of social evaluation. *Frontiers in Psychology*, 5(614), 1-10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00614>
- Hamlin, J. K., Wynn, K., & Bloom, P. (2007). Social evaluation by preverbal infants. *Nature*, 450(7169), 557-559. <https://doi.org/10.1038/nature06288>
- Hamlin, J. K., Wynn, K., & Bloom, P. (2010). Three-month-old show a negativity-bias in their social evaluations. *Developmental Science*, 13(6), 923-929. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2010.00951.x>

- Hamlin, J. K., & Wynn, K. (2011). Young infants prefer prosocial to antisocial others. *Cognitive Development*, 26(1), 30-39. <https://dx.doi.org/10.1016/j.cogdev.2010.09.001>
- Hamlin, J. K., Wynn, K., Bloom, P., & Mahajan, N. (2011). How infants and toddlers react to antisocial others. *Department of Psychology*, 108(50), 19931-19936. <https://doi.org/10.1073/pnas.11103061108>
- Hamlin, J. K., Mahajan, N., Liberman, Z., & Wynn, K. (2013). Not Like Me = Bad: Infants Prefer Those Who Harm Dissimilar Others. *Psychological Science*, 24(4), 589-594. <https://doi.org/10.1177/0956797612457785>
- Holvoet, C., Scola, C., Arciszewski, T. & Picard, D. (2016). Infants' preference for prosocial behaviors: A literature review. *Infant behavior and Development*, 45 (Part B), 125-139. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2016.10.008>
- Kenan, T., Evans, S. & Crowley, K. (2016). *An Introduction to Child Development* (3.utg). Sage.
- Kominsky, J. F., Lucca, K., Thomas, A. J., Frank, M. C., & Hamlin, K. (2020, October 27). Simplicity and validity in infant research. <https://doi.org/10.31234/osf.io/6j9p3>
- Kuhlmeier, V., Wynn, K., & Bloom, P. (2003). Attribution of dispositional states by 12-month-olds. *Psychological Science*, 14(5), 402-408. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.01454>
- Lucca, K., Hamlin, J. K., & Sommerville, J. A. (2019). Editorial: Early Moral Cognition and Behavior. *Frontiers in Psychology*, 10(2013). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02013>
- Margoni, F., & Surian, L. (2018). Infants Evaluation of Prosocial and Antisocial Agents: A Meta-Analysis. *American Psychological Association*, 54(8), 1445-1455. <https://doi.org/10.1037/dev0000538>
- Nighbor, T., Kohn, C., Normand, M., & Schlinger, H. (2017). Stability of infants preference for prosocial others: Implications for research based on single-choice paradigms. *PLoS ONE*, 12(6), 1-15. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178818>
- Piaget, J. (1948). *The moral judgment of the child*. Free Press.

- Premack, D., & Premack, A. J. (1997). Infants attribute value $\pm$ to goal-directed actions of self-propelled objects. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 9(6), 848-856.
<https://doi.org/10.1162/jocn.1997.9.6.848>
- Salvadori, E., Blazsekova, T., Volein, A., Karap, Z., Tatone, D., Mascaro, O., & Csibra, G. (2015) Probing the Strength of Infants Preference for Helpers over Hinderers: Two Replication Attempts of Hamlin and Wynn (2011). *PLoS ONE*, 10(11), 1-10.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0140570>
- Scarf D, Imuta K, Colombo M, Hayne H (2012). Social Evaluation or Simple Association? Simple Associations May Explain Moral Reasoning in Infants. *PLoS ONE* 7(8)
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0042698>
- Schlingloff, L., Csibra, G., & Tatone, D. (2020). Do 15-month-old infants prefer helpers? A replication of Hamlin et al. (2007). *Royal Society Open Science*, 7(4), 1-7.
<https://doi.org/10.1098/rsos.191795>
- Schmidt, M. F. H., & Somerville, J. A. (2011). Fairness Expectations and Altruistic Sharing in 15-month-old Infants. *PLoS ONE*, 6(10), 1-7.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0023223>
- Scola, C., Holvoet, C., Arciszewski, T., & Picard, D. (2015). Further Evidence for Infants Preference for Prosocial over Antisocial Behaviors. *The Official Journal of the International Congress of Infant Studies*, 20(6), 684-692.
<https://doi.org/10.1111/infa.12095>
- Silk, J. B., Brosnan, S. F., Vonk, J., Henrich, J., Povinelli, D. J., Richardson, A. S., Lambeth, S. P., Mascaro, J., & Schapiro, S. J. (2005). Chimpanzees are indifferent to the welfare of unrelated group members. *Nature*, 437, 1357-1359.
<https://doi.org/10.1038/nature04243>
- Tomasello, M. (2019). *Becoming Human: A theory of ontogeny* (1. utg). The Belknap Press.
- Tomasello, M. (2018). Précis of a natural history of human morality. *Philosophical Psychology*, 31(5), 661-668. <https://doi.org/10.1080/09515089.2018.1486605>
- Wang, S., Baillargeon, R., & Brueckner, L. (2004). Young infants reasoning about hidden objects: evidence from violation-of-expectation tasks with test trials only. *Cognition*, 93(3), 167-193. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2003.09.012>

- Warneken, F., & Tomasello, M. (2006). Altruistic Helping in Infants and Young Chimpanzees. *Science*, *311*(5765), 1301-1303. <https://doi.org/10.1126/science.1121448>
- Warneken, F., & Tomasello, M. (2007). Helping and Cooperation at 14 Months of Age. *Infancy*, *11*(3), 271-294. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7078.2007.tb00227.x>
- Warneken, F., Hare, B., Melis, A. P., Hanus, D., & Tomasello, M. (2007). Spontaneous Altruism by Chimpanzees and Young Children. *PLoS Biology*, *5*(7), 1414-1420. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.0050184>
- Warneken, F. & Tomasello, M. (2009). The roots of human altruism. *British Journal of Psychology*, *100* (3), 455-471. <https://doi.org/10.1348/000712608X379061>
- Woodward, A. (1998). Infants selectively encode the goal object of an actors reach. *Cognition*, *69*(1), 1-34. [https://doi.org/10.1016/S0010-0277\(98\)00058-4](https://doi.org/10.1016/S0010-0277(98)00058-4)
- Wynn, K., & Bloom, P. (2014). The moral baby. In M. Killen & J. G. Smetana (Eds.), *Handbook of moral development* (s. 435–453). Psychology Press.
- Wynn, K. (2009). Constraints on natural altruism. *British Journal of Psychology*, *100*, 481-485. <https://doi.org/10.1348/000712609X441312>